

Апостольський лист «Patris corde» («Батьківським серцем») Святішого Отця Франциска з нагоди 150-річчя проголошення святого Йосифа покровителем Вселенської Церкви.

Patris corde – батьківським серцем: так Йосиф полюбив Ісуса, якого всі чотири Євангелія називають «сином Йосифа».

Матей і Лука, два євангелісти, які вказали на Йосифову постать, розповідають небагато, але достатньо, аби зрозуміти, яким він був батьком і яку місію довірило йому Провидіння.

Ми знаємо, що Йосиф був скромним теслею (пор. Мт 13, 55), зарученим із Дівою Марією (пор. Мт 1, 18; Лк 1, 27); чоловіком праведним (пор. Мт 1, 19), завжди готовим виконати Божу волю, об'явлену в Законі (пор. Лк 2, 22.27.39) та чотирьох снах (пор. Мт 1, 20; 2, 13.19.22). Після довгої, виснажливої подорожі з Назарета до Вифлеєма він побачив Месію, що народився у стайні, бо ніде більше «не було для них місця» (Лк 2, 7). Став свідком того, як віддавали Йому шану пастухи (пор. Лк 2, 8-20) і царі (пор. Мт 2, 1-12) – представники, відповідно, люду Ізраїля та язичницьких народів.

Йосиф мав відвагу стати законним батьком Ісуса, якого назвав іменем із ангельського об'явлення: «Даси Йому ім'я Ісус, бо Він спасе Свій народ від його гріхів» (Мт 1, 21). А ми знаємо, що для давніх народів надати ім'я особі або речі – як це вчинив Адам на сторінках книги Буття (пор. 2, 19-20) – означало набути її у власність.

У святині, через сорок днів після народження Дитяти, Йосиф разом із Матір'ю пожертвував Його Богові та здивовано вислухав Симеонове пророцтво про Ісуса і Марію (пор. Лк 2, 22-35).

Щоб захистити Сина від Ірода, Йосиф оселився в Єгипті як чужинець (пор. Мт 2, 13-18). Повернувшись на батьківщину, жив приховано, у малому, невідомому поселенні Назарет у Галилеї – звідки, як казали, не приходить жоден пророк і не може бути нічого доброго (пор. Йо 7, 52; 1, 46) – далеко від Вифлеєма, свого рідного міста, і від Єрусалима, де містилася святиня. Коли Йосиф і Марія загубили дванадцятирічного Ісуса під час паломництва до Єрусалима, вони засмучено шукали Його і знайшли саме у святині, зануреного в розмову з учителями Закону (пор. Лк 2, 41-50).

Після Марії, Матері Божої, жодному святому не присвячено стільки висловлювань папського магістеріуму, як Йосифові, Її нареченому. Мої попередники зверталися до послання, вміщеного в нечисленних рядках Євангелія, аби виразніше підкреслити його центральну роль в історії спасіння: блаженний Пій IX проголосив Йосифа «покровителем Католицької Церкви», Пій XII указав на нього як на «покровителя працівників», а св. Йоан Павло II – як на «опікуна Спасителя». Люди прикликають його як «покровителя доброї смерті».

Нині, через 150 років після того, як 8 грудня 1870 року блаженний Пій IX проголосив Йосифа покровителем Католицької церкви, я хочу поділитися кількома особистими думками про цю незвичайну постать, таку по-людськи близьку нам, щоб – як говорить Ісус – уста промовляли те, чим переповнене серце (пор. Мт 12, 34).

Прагнення це зростало протягом місяців пандемії, коли в розпалі кризи ми пересвідчилися, що «наше життя плекають і підтримують звичайні особи, зазвичай непомітні, які не з'являються ні в заголовках газет і журналів, ні на сценах великих шоу, але сьогодні, без сумніву, справляють вирішальний вплив на історію: це лікарі, медсестри й медбрати, працівники супермаркетів, прибиральники, опікуни, водії та кур'єри, правоохоронці, волонтери, священники, богопосвячені особи та багато інших, хто зрозумів, що ніхто не спасається сам. [...] Скільки ж осіб щодня вправляється в терпінні й наповнює інших надією, намагаючись сіяти не паніку, а спільну відповідальність. Скільки людей – батьків і матерів, дідусів і бабусь, учителів – показує дітям, як опиратися кризі та її долати, малими щоденними жестами: змінюючи звички, дивлячись уперед і заохочуючи до молитви. Скільки ж осіб дає пожертви й молиться в намірі блага для всіх».

Усі можуть знайти у Йосифі – непомітному чоловікові, людині тактовної та прихованої щоденної присутності – заступника, помічника і провідника у скрутні хвилини. Св. Йосиф нагадує нам, що люди, які здаються непримітними чи другорядними, беруть виняткову участь в історії спасіння. Їм усім належить слово визнання і вдячності.

1. Улюблений Батько

Велич св. Йосифа полягає в тому, що він був нареченим Марії та батьком Ісуса. За словами св. Йоана Золотоустого, він «став слугою вселенського спасенного задуму».

Св. Павло VI підкреслює, що Йосифове батьківство конкретно виявилось у тому, що він «зробив своє життя служінням, склав його в жертву таємниці втілення і пов'язаної з нею спасительної місії; використав владу, що законно йому належала у Святій Родині, аби принести в цілковитий дар себе, своє життя, свою працю; перетворив людське покликання до любові в родині на понадлюдську жертву з себе, зі свого серця й усіх здібностей, на любов, віддану на служіння Месії, що зростав у його домі».

Завдяки своїй ролі в історії спасіння св. Йосиф став для християн любим батьком. Про це свідчать численні храми, присвячені йому в усьому світі; розмаїті чернечі інститути, братства й церковні спільноти, що черпають натхнення в його духовності та носять його ім'я; священні дієства, що віками відбуваються на його честь. Серед багатьох святих, які ревно вшановували

Йосифа, була Тереза Авільська: вона обрала його захисником і заступником, увірила себе йому й отримувала всі благодаті, про які просила; натхнена своїм досвідом, свята заохочувала інших до такої побожності.

У кожному молитовнику містяться молитви до св. Йосифа. Особливі заклики скеровані до нього щосереді та в березні – місяці, традиційно йому присвяченому.

Довіра люду до св. Йосифа сконцентрована у вислові «Ite ad Ioseph» – «Ідіть до Йосифа». Ці слова пов'язані з голодом у Єгипті, коли люди просили фараона про хліб, а він сказав: «Ідіть до Йосифа і, що він вам скаже, робіть» (Бут 41, 55). Ішлося про Йосифа, сина Якова, якого брати продали через заздрість (пор. Бут 37, 11-28) і який, як розповідає Біблія, потім став правителем Єгипту (пор. Бут 41, 41-44).

Як нащадок Давида (пор. Мт 1, 16-20), з чийого кореня – згідно з обітницею, яку отримав Давид від пророка Натана (пор. 2Сам 7), – мав народитися Ісус, і як наречений Марії з Назарета, св. Йосиф єднає Старий і Новий Завіт.